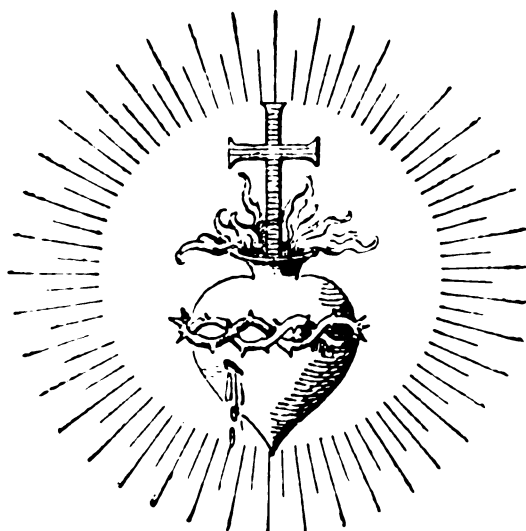

KŘEŠŤANSKÁ CHARITA.

TŘI PROMLUVY

OPATA METHOD. ZAVORALA.

V PRAZE.

Cyrillo-Methodějské knihkupectví
Gustav Franci.

„Nihil obstat.“

*Dr. Ant. Podlaha,
censor.*

IMPRIMATUR.

Pragae 2. Apr. 1913.

*† Norbertus Schachinger,
abbas gener.*

*Dr. Joannes Sedlák,
vicarius generalis.*

Knihtiskárna družstva Vlast v Praze.

I.

S upřímnou radostí a ochotou, jež při účelu, jež duchovní tyto přednášky mají na mysli, není zásluhou, nýbrž přímo povinností, přijal jsem pozvání, abych k vám o křesťanské charitě promluvil. Žádal mne o to předseda spolku, jenž za příkladem sv. Vincence z Pauly zvolil si cílem, všechny své síly napnout, všeho nadšení svých členů využít, aby chudobě, jež se všech stran prosebně ruce zvedá, a bídě, jež v našem velkoměstě v tak strašlivé podobě mnohdy se jeví, pomohl, krutost její zmírnil, lačné nasýtil, nahé oděl, zarmoucené potěšil a ty, kteří už lidem i Bohu přestávají věřit, novou nadějí a novou k životu chutí Bohu i lidstvu opět vrátil. Jestliže spolek jaký, toto sdružení sv. Vincence má v sobě ducha a nese na sobě pečeť katolické církve právě se stránky její nejzářivější a všem lidským srdcím nejsympatičtější. Stírati slzy lidské a stírati je tím jemnější rukou, čím více páli a čím skrytěji tekou — vcházeťi do příbytků a přinášeťi tam důkazy lidského soucitu těm, kteří v lidská srdce a v lidský soucit dávno už odvykli věřit — vyhledávat těch, kteří lačnějí nejen po skývě chleba, ale trpí i hladem duše, jež ať už vlastní či cizí vinou byla tak žalostně daleko zašla od vší pravdy Boží, vší milosti Boží, a cítí pak tím strašlivěji, jak se to bez té pravdy těžko žije a bez té milosti těžko trpí; zvedat kleslé, poučovat nevědomé, k novým nadějím sílit, kdo už v zoufalství jsou blízcí, přátelé moji, jak nežehnat těm, kdo si tak veliké cíte vytkli, a jak jim po-

mocné ruky k tomu boji s chudobou těla i bédami duše nadšeně nepodat? K boji s chudobou! Není ten úkol nad síly lidské? Drazí moji, studujeme dějiny lidské; jsou výsledkem mravenčí píle, geniálního bystrozraku a aspoň na svých některých stránkách plny zajištěných faktů. A přece — čím ty dějiny jsou než dějinami několika panovnických rodů, historií několika národů a říší, jejichž rozkvět a úpadek, slavná vítězství a zahanbující porážky, silné ctnosti i úžasnou znemravňelost líčí, jak to ze zajištěných pramenů vylíčiti možno. Jak jinak by zněly ty dějiny světa, kdyby možno bylo, jen jedinkrát se vševědoucíma očima Boha zahledět v ty věky uplynulé i v dobu přítomnou, těma očima, jež vidí současně všechny slzy a všechno utrpení, vidí jasně i všechno dobro i všechnu nízkost, již srdce lidská jsou schopna! Jak jinak by zněly ty dějiny světa, kdyby byly dějinami ne několika trůnů, ne několika říší, ale dějinami toho, co prožily a protrpěly všechny ty miliardy lidí, již zanikli a zemřeli beze jména a beze stopy! Těch dějin ovšem lidské pero nenapíše, a hrůzy jejich by lidské srdce ani nesneslo, ale i tak víme, že chudoba od téhož okamžiku, kdy hříchem ráj byl ztracen a v údolí slz byl proměněn, že chudoba a často i sama bída byla nesmírné většiny lidstva trvalým údělem. A je jí všude plno i dnes. Z čeho se skládá dnešní společnost? Z boháčů? Ano, jest jich několik, a jména jejich znějí celým světem, a vliv jejich rozestřen nad všemi národy, a poklady jejich den ze dne

rostou a rostou. Ze zámožných lidí? Těch je více, patří k nim tak zvané střední stavy, jež se o budoucnost aspoň přespříliš trásti nemusí a mají denní chléb svůj zajištěn a mají ho s dostatek. Ale jak mizejí ty řady jejich proti té ohromné většině lidí, již stěží si vydělají, čeho k životu nutně je potřeba — a co je těch, jimž chybí i to! Bude jednou jinak a trvale jinak? Drazí moji, jedině Bůh ví, jaké ještě změny prožije lidstvo, pod jakými žezly všemožných forem a přerůzné tvrdosti a tíže bude ještě žít: jedině On ví, co lidstvo vše vynajde, co vše zborčí a změní, co zlepší a zdokonalí. To úsilí jeho je všeho obdivu hodné, a kdo dobrý, radostně žehná všem jeho snahám — ale buďte jisti, chudoby neodstraní. To velké Kristovo slovo: »Chudé vždycky budete míti s sebou,« platilo nejen apoštolům, ale znělo do všech věků a do všech století, kdy bude stále dosti lidí s hladem v útrokách, se slzami v očích, s dojemnou prosbou na rtech a hadry na celém těle. A proč, drazí moji? Protože pramenů chudoby jest k nesečtení a k nevysušení.

Nesmírná většina lidstva dobývá si denního chleba svou prací — ať už mozolnou prací těla nebo vysilující prací ducha. A najednou nemoc tu práci znemožní, nemoc trvá, všechny úspory znenáhla pohltní a vy to víte, že všechny naše nemocnice a špitály, naše ústavy pro slepé a hluché a zmrzačené ve svých zdech jen nepatrné části těch dovedou poskytnout dočasného

přístřeší, jimž trvalá nemoc práci znemožnila. A i když je síly dost a zdraví dost, chybívá práce! Co tu paží, jež by rády pracovaly, a práce není! A stačí zahálet nuceně jediný měsíc, jediný týden, a vy to víte, vy to kolem sebe všude vidíte, co to značí pro ubohého dělníka a co pro jeho ženu a děti. A je-li i práce dost, jak často bývá výdělek příliš malý. Přibývá rodiny, děti odrůstají, potřeby rostou, ale plat stále týž. A což když živitel rodiny zemře a zůstane matka s kolika dětmi — co platno, že se plahočí od rána do večera, že probdívá a nastavuje i noci, když tolik dětí volá po chlebě, a chleba s dostatek není! Nečiním výčitek, nechci buditi hořkost, jen prostě fakty konstatuji a pravím, že sociální poměry doby naši celé davy lidu přímo k chudobě odsuzují. — A což když se k této chudobě nezaviněné přidruží z chudnutí vlastní vinou! Bůh dal zdraví a schopnosti — práce je dost i výdělek slušný, ale chybí řádný křesťanský život. Co bylo za týden pracně vyděláno, za jediný večer prohýří se v krčmách. Děje se tak, vy to víte, že se tak děje, a jediné Bůh dovede změřit, co rodin tak hyne vlastní vinou, v jakém to ovzduší odrůstají děti a jakému osudu jsou již předem vydány.

Ztráta zdraví, nedostatek práce, nepoměrně malý výdělek, nemravný a lehkovážný život — ejhle prameny chudoby — a pramenů těch neucpete a proto ani chudoby se světa neodstraníte. Nuže co činit? Vzdáti se všeho úsilí, na sebe

jen myslit, svou vlastní budoucnost hledět si zabezpečit a trpící přenechat jejich osudu? Je bohužel dosti lidí, kteří se lhostejným, ocelově chladným pohledem na lidskou bídu dívat dovedou; je dosti rukou, které ani jediného pohybu nečiní, aby aspoň ty nejtěžší balvany s životní cesty chudásovy byly odstraněny, a aspoň to nejbolestnější trní z ní bylo vyplněno. Ale stejně je pravda, že jsou na světě soucitná srdce, jež cizí slzy pálí jako slzy jejich vlastní, že žijí mezi námi ušlechtilé duše, jež ku každé oběti budou hotovy, aby nanesly trochu světla a útěchy a radosti všude, kde po světle tom a útěše té trpící duše dychtí a volá. Přátelé moji, nemůže ani býti jinak od té chvíle, kdy božská Láska a Soustrast všechnu bídu a všechno hoře lidské na sebe vzala a na krvavém Kalvarském kříži, v mukách a utrpení tuto lásku a tento soucit nejvyšším zákonem lidstva prohlásila. Ta krev, jež z probodeného, nevděkem lidským probodeného srdce Božího do všech časů a do všech prostorů vytryskla, obměkčila trvale sobecké srdce lidské — a bezcitnost k chudobě, lhostejnost k lidské bídě pro všechny časy stala se hanbou a stala se nízkostí i tam, kde Kristovu kříži buď dosud neporozuměli, anebo se na něj věřícími zraky už dívat přestali. Víme dobře, chudoby se světa neodstraníme, ale zmírnit a zmenšit její tíži je možno a je povinností! A cesty a prostředky k tomu jsou různé, jako jsou různé chudoby a bídy lidské prameny a příčiny. Kde je temno, nanesme světla — kde se křivdí,

zjednejme spravedlnost a kde není soucitu, přinesme své lásky všichni něhu a všichni obětavost, a vykonáme, co pro zmírnění bídy po lidsku je možno. Kde je temno, nanesme světla! Drazí moji, lidstvo nemá většího nepřítele nad nevědomost a bída lidská, ať hmotná či mravní, nemá nad ni vydatnějšího a trvalejšího pramene! Zahleďte se jen trochu pozorněji na život chudiny, ustrnete mnohdy, jak je temno v hlavách, jak je temno v srdcích a jak temno ve svědomích. Nuže, co činit, aby hlavy ty ozářeny byly světlem pravdy, srdce ta aby zušlechtěna byla mravními city a svědomí ona aby si vědoma byla i svých práv i svých povinností? Čí bude úkolem, zvedati mravní úroveň chudiny, uvědomiti jí úkol a cíle lidského života a odhalovati jí mravní nízkosti, všichni hrůzu a všechny osudné následky? Čí úkolem? Slyším odpověď: Školy! — a připojuji se k odpovědi té se vším nadšením. Sám vím, z čeho všeho škole děkuji, a od malička jsem zvykal po příkladě svých rodičů vděčně a s úctou líbati ruku, jež v mladičtvé duši mojí zažehovala světlo poznání, a žehnati ústům, jež mi zjevovala vědění čisté radosti. Víím, co je škola, a ví to na štěstí celý národ náš. Lecčehos nedosáhl, zač bojuje už celá desetiletí, v mnohém se zklamal, k čemu upínal své nejzářnější naděje, ale na poli osvětovém, v obětech při vzdělání lidu, v nákladech na budování škol od školy národní až ke školám vysokým, sotva najde mezi ostatními národy rovného soupeře. Ty oběti byly mnohdy těžké, ale

nelitoval jich; výlohy šly mnohdy nad jeho síly, ale věděl, že výlohami takovými ještě žádný národ nezchudl a se nezakrvácel, plní-li jen škola pečlivě svůj úkol, a věnují-li učitelé svému zodpovědnému úřadu opravdu své síly veškery. Ale, drazí moji, stačí škola sama na mravní povznesení a pečlivé vychování lidu? Nepřestává zpravidla všechen její vliv právě ve věku tak svrchovaně kritickém, na samých hranicích dětství a jinošství? Což nevíme všickni, že nesmírná většina dětí s tou troškou základních vědomostí musí do dílen a továren a s probouzejícími vášněmi ocitá se ve víru, jenž jí klade tisíce úklady a léčky? Kdo bude státi při ní i potom, dodávat síly proti pokušení, varovat před každým úrazem a zabránovat, aby neklesla? A slyším odpověď druhou: Ochrana mládeže a péče o veřejnou mravnost je povinností státu, je úkolem a to úkolem všech úkolů jiných nezměrně důležitějším zákonodárných sborů. I s touto odpovědí souhlasím a sleduji s radostí, jak i u nás začíná se doháněti, co bylo na škodu lidí i na škodu státu příliš zanedbáváno. Ale, drazí moji, nesmíme zapomínat, že zákony lidské vždycky byly a jsou až podnes výrazem jen té spravedlnosti a jenom té mravnosti, k jaké se propracovala ta která doba. Dejte ve sborech zákonodárných většinu světu požitkářskému a vy užasnete, co všechno bude rázem zákony dovoleno, a co vše se bude z přímé ochrany zákona těšit. Ale i tehdy, jsou-li zákony státní dekretovány sborem mužů čestných opravdu povah, bohatých životní zkušeností, plně

vědomých své zodpovědnosti před Bohem i národem, zákony jejich neproniknou až k duši, až k svědomí lidu, a vy to víte, že pravá mravnost, skutečná duševní ušlechtilost jen v těch má svoje trvalé kořeny. Stavějte školy a dbejte o to, aby každá ta škola byla lidu zářivým majetkem na cestě pravdy a vědění; tvořte zákony a bděte nad tím, aby náš všecken veřejný život mravní a právní měl v těchto zákonech štít svůj a ochranu svou — ale k duši lidu a svědomí lidu nevniknete jinak, než silou a autoritou náboženství! A to je třetí prostředek, jenž dle našeho skalopevného přesvědčení je k mravnímu povznesení lidu nezbytně potřebný, byť to moderní doba sebe vášnivěji popírala a byť celé massy lidu už v tom za sebou strhla. Nezná lidského svědomí, kdo nevidí a neví, jak je tomu svědomí třeba autority svrchované, dokonalé a nejvyšší, má-li se před ní pokorně sklonit a jejím příkazům se opravdu podrobit. A lidského srdce nezná, kdo přiznati nechce, že je mu třeba víry, jež by k němu mluvila slovy plnými jasu, určitosti a útěchy, víry, jež by mu zjevovala všechna jeho velká a svatá práva, všechny jeho velké a nesmrtelné naděje, ale stejně pevně a stejně neohroženě by mu připomínala i jeho velké a svaté povinnosti. A hledejte a jmenujte mi víru, která by předčila v tom ohledu tu svatou víru naši, jež přichází k duši lidské s Evangeliem, Křížem a Eucharistií, či jinými slovy, která té duši lidské přináší světlo, příklad a sílu! Chcete zmírniti chudobu? — Kde jaká

duše ušlechtilá vám k tomu žehná. Ale chcete-li se při tom obejít bez J. Krista, všechna dosavadní zkušenost vás před tím varuje! —

Kde je temno, nanesme světla, ale kde se křivdí, zjednejme spravedlnost. Chudoba neprýští vždy jen z nízké úrovně mravní, a říkati: Kažte morálku lidu, a sociální otázka bude rozřešena, bylo by nejen nepravdou, ale přímou potupou těch nesčetných rodin, jež při vší své prostotě a stísněných poměrech svých žijí tak čestně, živí se tak poctivě a své povinnosti k Bohu a lidem plní způsobem, k němuž se ani mnohý intelligent povznésti nedovede. Často je příčinou chudnutí a bídy křivda sociální, neurovnané, nespravedlivé poměry právní, zákony, jež práva slabých a malých nedostatečně chrání či dokonce zcela nedbají. V těch případech chtít pouze moralisovat, k trpělivosti a sebezapření lid nabádat a všechny naděje jeho teprv na život posmrtný upínat, bylo by křivdou a bylo by hříchem. Jako se na lidu těžce proviňují, kdo mu namlouvají, že jen tehdy bude lépe, až dosavadní řád sociální do samých základů bude zbořen a zničen, stejné křivdy se na něm dopouštějí, kdo nutnost nápravy tak mnohých sociálních poměrů popírají neb nevidí. Chtít pracovat a nemít práce, plahočit se od rána do večera a nevydělat ani tolik, aby hlad byl nasycen, sestárnouti v práci a zůstat v stáří a chorobě bez pomoci, státi u stroje, pracovat v dílně, na poli či v lese po celý týden od rána do večera a nemít práva ani v den sváteční, ani v den

Páně na trochu odpočinku, na chvíli, při které by se duše zamyslit mohla i nad svými vyššími potřebami i nad svými nesmrtelnými cíli — své děti slabých ještě svalů a nedospělých těl musiti zapřáhnout ve jeho těžké práce a matku jejich a ženu svou od krbu rodinného posílat za perným výdělkem, drazí moji, tyto všechny bolestné fakty přímo křičí a starati se o jejich nápravu je lidstva povinností po právu Božím i po právu přirozeném. Kde se křivdí, zjednejme spravedlnost, a kde není soucitu, přinesme účinnou, obětavou lásku! O této lásce, jejíž tajemství teprve Kristus světu zjevil a jejíž božský velký příklad vším svým životem i smrtí svou On sám byl světu dal, promluvím, dá-li Bůh, zítra. Dnes jenom pravím: Přiveďte národ na sebe vyšší stupeň mravnosti, dejte mu zákony sebe dokonalejší a sebe spravedlnější, buďte jisti, že i pak na tisíce srdcí bude dychtiti po soucitném slovu, na tisíce očí lačnět po dobrém pohledu a na tisíce trpících po měkké ruce, aby ovázala jejich rány a nalila balsámu v jejich bolesti. Co lidstvo lidstvem bude, křesťanská charita uhájí si v něm svého čestného místa a svého vznešeného úkolu. »Chudé vždycky budete míti s sebou,« řekl vtělený Bůh — nuž, kdež spravedlnost nestačí, aby té chudoby umenšila tíži a hořkost, popřejte charitě, aby jménem Kristovým a z lásky k J. Kristu bolesti lidské a chudobě lidské nabídla všechny své síly a všechno své nadšení!

II.

Vysvětloval jsem a odůvodňoval ve včerejší promluvě svojí, že není naděje, že by chudoba se světa vymizela, poněvadž pramenů jejích je k nesečtení a k nevyčerpání. Ale s tím větším důrazem a tím větší vroucností jsem dokazoval, že zmírnit její tíži a odstraňovat aspoň nejbolestnější její trny je možno a je povinností. Cestu k tomu jsem hleděl vystihnouti slovy: Kde je temno, nanesme světla, kde se křivdí, zjednejme spravedlnost, a kde není soucitu, přinesme svou lásku! O této lásce, jejíž tajemství všim svým životem a všim svým utrpením teprv Kristus světu zjevil, a kterou drahocenným odkazem své církvi byl svěřil a všem jejím údům přísnou povinností uložil, hodlám dnes promluvit. Jako vši svou ostatní naukou, tak i zjevením bratrské lásky Kristus změnil, prohloubil i vyvýšil zároveň všechny dosavadní názory lidské a zušlechtil a posvětil mravní život lidstva. Je nesporno, že svět pohanský pohrdal chudinou, a právě toto pohrdání lidskou bídou je jedním z nejodpornějších rysů světa antického. Jak řešilo pohanství problem chudoby? Otroctvím. Bylo to stejně prosté jako cynické. Otrok byl věcí, ne osobou, všemi silami svého těla a všemi schopnostmi svého ducha patřil a to naprosto patřil svému pánu. Uzdálo-li se pánovi, daroval jej nebo prodal jej, jako se zbavoval darem a jako se zbavoval prodejem kteréhokoli jiného majetku svého. A zbičoval-li ~~otroka až do krve~~, či zabil-li jej v návalu hněvu aneb z pouhého krvelačného rozmaru, věděl už

předem, že i veřejné mínění i zákon sám k vraždě té mu přiznává plné, svrchované právo. A nač důraz kladu: nesoudili tak jen lidé bohatí a mocní, kteří až podnes dovedou tvrdou nohou stát na šíji slabých a malých, nesoudili tak jen lidé pozitkářští, kteří až podnes nechápu, co hořkosti a nezměrného bolu kolikrát v jediné slze lidské může být obsaženo, ale tytéž tvrdé zásady, totéž svrchované pohrdání chudobou a bídou najdete u samého výkvětu národů antických, u mužů, kteří stáli na nejvyšších vrcholích tehdejší lidské myšlenky, a jejichž sláva přetrvala všechny věky. Se n e k a, nejproslulejší moralista římský, ve svém spise, věnovaném císaři Neronovi, píše doslovně: Milosrdenství je chybou srdce, již se počestní lidé pečlivě uvarují, a již najdeš nejčastěji u lidí beze vší ctnosti. »Pravý mudřec je bez soucitu. Sapiens non miseretur.« A C i c e r o mluví ještě tvrději: »Nikdo nezná soucitu leda hlupák nebo ztřeštěnec.« P l a t u s s jeviště římského činí prudké výčitky soucitnému boháči, který rozdává chléb těm, již ho nemají: »Rozhazuješ tím svoje jmění a prodlužuješ tím život chudásův; obojí je chybou.« A sám V i r g i l, básník, jenž už proto dle našich pojmů měl by svých zpěvů nejněžnější slova a srdce nejvroucnější soucit zasvěcovat všemu, co trpí a stená, nazývá chudobu hanbou a velebí pobyt na venkově už proto, že tam zraků jeho neuráží pohled na bídu měst.

H u m a n i t a, to slovo, jež křesťanstvím nabylo tak vzácného zvuku a tak vznešeného obsahu, všem těm antickým zákonodárcům a filo-

sofům, básníkům a řečníkům značilo pouze uhla-
zené a způsobné mravy, a charita — jejíž dě-
jiny od Ježíše Krista počínajíc přeplněny jsou
činy nadlidské krásy a nadlidské obětavosti, zna-
menala u Řeků jen půvab a eleganci a u Ří-
manů nanejvýš lásku ku svým přátelům a příbu-
zným. Nuže, drazí moji, v téže chvíli, kdy krutost
světa antického a pohrdání chudobou blížily se
svému vrcholu, v téže době, kdy senát i lid římský
tak hluboko klesli, že svoje césary božskými
poctami uctívali, v dalekém východě, v zákoutí
Palestiny volá muž z chudoby zrozený a v chu-
době vyrostlý k užaslým zástupům: Blahosla-
vení chudí — blahoslavení milosrdní! Jen několik
slov, ale vyšla z úst vtěleného Boha — jen ně-
kolik slov, ale byla dotvrzena celým životem
i samou smrtí tohoto Boha — co jiného mohlo
z nich vzejít, než proměnění světa a jeho ná-
zorů a mravů a zákonů až do samých základů!
Otevřte jen Evangelium, a dočtete se v něm slov
v pravdě úžasných: »Takto se budete modliti:
Otče náš, jenž jsi na nebesích!« Ke komu to
praví náš Mistr a Pán? K dvanácti apoštolům,
lidem nízkého stavu, nepatrného vzdělání, těžkou
prací zmozolených rukou, — a těmito lidem ukládá
přísnou povinnost a zároveň přiznává svatým
právem Boha nekonečného svým Otcem zvat
a sebe samy za Jeho syny pokládat. Ke komu
to praví náš Božský Spasitel? Ke všem chudým
a porobeným, ke všem ubohým a trpícím všech
dob a všech národů — už není před zrakem
víry bohatých a chudých, vznešených a prostých,

není Řeků a Římanů a Židů, ale všichni jedno jsou a jedno mají být, jedno svým původem, jedno svým konečným cílem! Cítíte, drazí, jak je to vznešené, a tím vznešenější, vzpomeneme-li doby a poměrů, kdy to Kristus vyslovil? A přece — kdyby byl Kristus zůstal jen při těchto slovech, bylo by možno je měřit lidským ještě měřítkem. Dá se mysliti, že by postupem doby duch i srdce lidské se byly samy propracovaly k té veliké myšlence rovnosti lidí, a postupem civilisace i duše zotročené že by nabyly vědomí své důstojnosti a svých práv. Ale Kristus svá slova doplňuje, jak jenom Bůh je doplnit může a volá: »Cokoli jste nejmenšímu z těchto učinili, mně jste učinili!« Přátelé moji, jedinou touto větou jsme najednou nezměrně vysoko nade všemi lidskými představami a pomysly — a chudoba lidská a bída lidská jsou náhle před našimi zraky oděny a ozářeny majestátem Božím. Sotvaže byla pronesena a srdce lidská prozářila svým světlem a prohřála láskou, jež se v ní tají, z každého výkřiku chudásova slyšelo věřící srdce samého Krista, jak volá: »Syn Boží nemá, kam by hlavy naklonil« a opět »Duše má smutna je až k smrti« a opět »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?« Ne, nelze od té chvíle jíti bez obavy trestů Božích lhostejně kolem sepiatých rukou, zaslzených očí, bolestné, byť i jen tiché a němé prosby. Z těch očí pláčem zrudlých sám Kristus hledí a s chudásem a za chudása prosí; z těch lící bledých, z těch rtů bolestí se chvějících, ze vší té hořkosti a hrůzy bídy náš Spasitel sám

mluví k našim srdcím a hledí je pohnout a soucitem naplnit. Řekl jsem, nelze už beztrestně být lhostejným k bídě, a svůj výrok opírám o slova samého vtěleného Boha. Přejde chvíle účtování a přijde chvíle soudu — a jak nám ji líčí ten, jenž nám bude Soudcem? Řekne k těm, kteří na levici budou: »Lačněl jsem a nedali jste mi jísti, žíznil jsem a nedali jste mi pítí, hostem jsem byl a nepřijali jste mě, nah a neoděli jste mne, nemocen a v žaláři jsem byl a nenavštívili jste mne«. Tehdy odpovědí jemu, řkouce: »Pane, kdy jsme Tebe viděli lačného neb žíznivého aneb hostě nebo nahého nebo nemocného aneb v žaláři a neposloužili jsme Tobě?« Tehdy odpoví jim řka: »Amen, pravím vám: Pokud jste toho neučinili jednomu z menších těchto, ani mně jste neučinili. I půjdou tito do trápení věčného,« dodává Kristus stručnými, ale ve stručnosti té tím strašlivějšími slovy. Co jiného je v tom, drazí moji, než že věřící srdce v každém lidském utrpení a v každé bolesti lidské musí, pro svou spásu musí viděti příležitost, úctou a láskou k této bídě prokázati úctu a lásku samému Spasiteli.

- Chudšas oděný najednou majestátem lidským a majestátem samého Boha, drazí moji, nezdá se vám, že zacházím příliš daleko? Ne, drazí moji, kdykoli vstupuji na kazatelnu, jsem si vědom své velké zodpovědnosti před Bohem i vámi a odvažuji každé slovo a pečlivě oceňuji sílu a dosah každého důvodu. Nuže — je faktem, že tak a ne jinak začali na chudobu hledět všichni věrní vyznavači Kristovi. Otevřte dějiny církve: uslyšíte

sv. Jana Zlatoústého, jak volá: »Kdykoli dáme almužnu, dvěma chudším ji podáváme; jednomu viditelnému, jenž prosebně vztahuje ruku, a druhému neviditelnému a tím je Bůh, jenž almužnu tu cení, jako by Jemu byla dána!« A uvidíte sv. Martina, mladistvého vojína, jak roztíná svůj plášť a odívá jím polonahého žebráka, a v téže chvíli dle legendy, která je tak výmluvným dokladem tehdejšího křesťanského nazírání, zjevuje se Kristus nebeským sborům oděným tím pláštěm a volá k andělům: »Martin, ještě katichumem, tím pláštěm mne oděl.« A zjeví se vám sv. František, jak se radostně zříká oteckého podílu a v hrubém šatě provazem přepásán, všechn svůj život mění v přísnou apotheosu chudoby, apotheosu, před níž sama nevěra podnes s úctou a obdivem se kloní. A dočtete se, že králové odkládali své koruny, urozené paní a dívky opouštěly své paláce a vrchol všech tužeb svých že viděli v možnosti, býti chudší než sama chudoba, a v příležitosti, chudobě té projeví všechnu úctu a všechnu svou lásku. »Ó, filosofové«, volá při tomto pohledu slavný Lacordaire, »tuším už předem vaši námitku. Řeknete mi: To všechno je pouhá metafysika, není v tom ani stínu skutečnosti. Pravdu máte, není v tom ani zákonodárných dekretů ani těžkých děl na jejich obranu — ba chcete-li, není v tom ani zdravého rozumu. Je v tom pouhá revoluce lásky, převrat, který se uskutečnil z ničeho. A právě to mne tak dojímá. Akademikové, muži duchaplní, zákonodárci, knížata a mudrci, slyšte

mne, dovedete-li. Bohaté lidstvo šlapalo nohama po lidstvu chudém, já sám jsem tehdy svými předky k tomu lidstvu chudému patřil a patřím k němu podnes. Nuže, docilte toho, aby lidstvo bohaté mělo v úctě lidstvo chudé, aby lidstvo bohaté milovalo lidstvo chudé, aby lidstvo bohaté myslilo na lidstvo chudé. Natvořte Milosrdných Sester, jež by obvázaly moje rány, natvořte řeholníků, kteří by mne za cenu svoji svobody vykoupili z otroctví — docilte toho, a vše ostatní vám odpustím. Kristus to učinil, a proto Jej miluji; učinil to z ničeho, a proto v Něm vidím svého Boha. Každý má svoje názory! —

Kristus naučil svět úctě a lásce k chudině; už to bylo nadlidsky krásné, ale ta láska nestačí, je třeba obětavé, účinné pomoci, a že tuto pomoc učinil přímo podmínkou spásy, v tom byl čin jeho činem v pravdě božským. Při svém příchodě na svět nalézal lidstvo rozdělené ve dva tábory, na straně jedné svět boháčů, na straně druhé svět chudoby, otroctví a bídy. Kam se přidá? Vy to víte, kam se přidal, dobrovolně, úmyslně přidal. Z chudičkové matky v chudičkovém chlévě se zrodil, v dílně chudého tesaře plných třicet let pracoval a žil a své apoštoly, již Jeho pravdu do všech světa dílů měli jednou roznést a za ni své životy radostně položit, z chudých rybářů vybral a zvolil. A Jeho veřejného života všechny chvíle a všechny oběti a láska všechna platily chudobě, téměř výlučně chudobě. Její nemoci uzdravoval, její hlad tišil, její bolesti a smutky hojil a rozprašoval — a uči-

nil-li chvílemi některý zázrak, téměř bez výjimky bylo to jen tehdy, byla-li bolest lidská příliš veliká, a utrpení lidské příliš dojemné. »Chodil dobře čině,« píše o Něm Evangelium a přátelé moji, dojímá mne to pomyšlení, že těmito dvěma prostými slovy chtělo a dovedlo Písmo důstojně uctít samého vtěleného Boha! A nač zvláštní kladu důraz, jak ve všem a všudy šetřil svobody lidské! Nestanovil a neurčoval: tolik a tolik ze svých příjmů smíš podržet pro sebe, tolik pro svoje děti, tolik pro jejich vzdělání — ostatek patří chudým. A nepřiznal také ani chudým práva, aby se násilím zmocňovali, co jim dle domnění jejich patří. Neřekl jim: Vezměte si, je to vaše právo — řekl jen všem bohatým: Dávejte, je to vaše povinnost! Běda, jestliže neporozumějí! Je strašivo, z úst samého Boha a to Boha, jenž byl vtělenou Láskou, vtělenou Dobrotou, Boha, jenž ani hrůz kříže se nelekl, jen aby spasil, co bylo zahynulo, slyšeti vyhrůžku: »Běda vám bohatým, nebo máte již potěšení své«. Je hrozno čísti, jak líčí boháče za bohatým stolem, a žebráka Lazara, sedícího na prahu jeho domu, a brzy na to téhož boháče svíjejícího se ve věčných plamenech a prosícího Lazara, vzatého do nebe, o jedinou krůpěj vody a prosícího marně. Ó ano, drazí moji, pro všechny příští věky pomáhat chudým stanovil Kristus svatou povinností.

A kdo jim má pomáhat? Slyšíme dnes odevšad: Je to povinností státu, země a obce a Bohu díky, země i obce i stát hledí opravdu

vykonat, co mohou. Zřizují chudobince a nalezince, stavějí nemocnice a sirotčince, budují ústavy pro slepé, hluché a slabomyslné a jak se ta všechna lidská bída i to lidské hoře jmenují. Řekl jsem Bohu díky a vidím v tom velký, blahodárný pokrok. Vědomě či nevědomě plní tak stát a plní tak každá obec veliké přikázání Kristovo, i tehdy je plní, když se jinak všemi svými veřejnými projevy a zákony Spasitele byly sebe dále vzdálily. Ale přátelé moji, i nebezpečí v tom vidím, že svalováním té povinnosti na bedra státu a na bedra obcí chtějí se mnozí té povinnosti zbaviti pro sebe. Nemůžete přec všechnu bolest a bídu lidskou pozavírat do zdí ústavů; co stát vykoná, je jenom pomoc v nejkrajnějších případech, je jenom útočištěm pro určitou formu lidské bídy a lidského neštěstí — všechna ostatní bolest, všechny ostatní slzy vašeho soucitu čekají a vaší pomoci se dovolávají. Čekají na vás, a plným právem čekají, čekají na vás a to na každého z vás! Nikdo z vás není vyňat, protože nikdo z vás není chud a není tak bez moci, aby neměl a nemohl konati skutky křesťanské lásky. Je pravda, chudoba vztahuje ruce nejčastěji po skývě chleba — a mnohým z vás snad samým je s každým jeho soustem počítati. Po té stránce ovšem mají povinnost, hladové sytit a nahé odívat ti, jimž Bůh více dal, než čeho k životu potřebují, a na nichž z tohoto přebytku bude jednou žádati účtů. Ale drazí moji, což opravdu je to jen hlad, jenž bolí? Což není jiných bolestí k nesečtení, jichž podaným chlebem

nevyhojíš a podaným grošem neutišíš? Což má člověk opravdu jen tělo a ne zároveň duši, duši nesmrtelnou, jež má své smutky a beznaděje, své hříchy a své vášně, své nejistoty a své pochybnosti, a ty smutky rozplástit potěšným slovem, v tu beznaděj přinést novou sílu a novou odvahu, před hříchy těmi varovat a ty vášně pomáhat ubíjet — dobrou radu dát, kde rady si kdo neví, před nebezpečím varovat, o nichž nemá kdo ani tušení, zastat se, kde se ubližuje, cti cizí obhájit, je-li napadena, hledat a najít nějakou dobrou stránku na těch, pro něž svět už nemá nežli pohrdání — přátelé moji, jak je to všechno tak v pravdě křesťanské a jak je to všechno i poslednímu z vás možno! V tom a právě v tom spočívá to nezměrné požehnání, jež konference sv. Vincence z Pauly byly už světem rozsely. I Vincentián hledí přinésti hmotnou pomoc všude tam, kde jest jí třeba, a je-li sám chud, neváhá za jiné žebrat, dveře od dveří chodit a lidského soucitu se pokorně doprošovat; ale ví, zároveň s podaným chlebem a grošem i sebe sama že musí chudšas nabídnout, do jeho chudičského příbytku vcházet, k jeho bolestnému lůžku přisedat a každým pohledem a každým slovem dávat na jevo a dokazovat, to že bratr k bratru přišel, a láska že bolest ztišit přichvátala. Drazí moji, o sbratření lidí a národů se mluví dnes tím častěji, čím více je zřejmo, jak příkře se jednotlivé třídy společenské stavějí. Ta touha po sbratření je jistě vznešená a nejlepších srdcí v pravdě důstojna a hodna; ale drazí moji,

o tom jsem přesvědčen, a dříve či později dojde přesvědčení toho i sama nevěra, že jediný příkaz, který to sbratření uskutečnit dovede, je příkaz, napsaný krví samého Boha: »Milujte se vespolek, jako já jsem miloval vás!« Ano, jen láska Kristem zjevená a Kristem v přísnou všech lidí povinnost proměněná dovede sblížit duše lidské. Vše ostatní nás spíše dělí, než sblízuje. Dělí nás osobní zájmy, dělí nás steré předsudky, dělí nás i samo vzdělání a vědění naše — vše nás dělí, jen srdce Kristovo nás jednotí. V tom srdci, které nás tolik milovalo, můžeme se sejít a musíme se sejít — pracuj o to každý, kdo s lidským srdcem a s lidskou bolestí dovedeš cítit. Je pravda, i potom budou na světě boháči a chudí, šťastní i nešťastní, ale stejně je pravda, že v bohatství tom a štěstí bude pak více pokory a soucitu, a v chudobě té a neštěstí tom že bude nekonale méně hořkosti a beznaděje!

III.

Drazí moji, mluvil jsem k vám včera o lásce k bližnímu, jež se projevat musí účinnou pomocí. Nedivil bych se a plně bych vás omluvil, kdyby se vám byla při mých vývodech na rtech chvěla slova: Bože můj, plných devatenáct století už se ta láska světu hlásá, plných devatenáct set let ten Kalvarský kříž a na něm to Božské Srdce probodené a dokořán otevřené ční světu před očima — a kolik té lásky pravé ve světě najdeme? Nebylo to dílo Kristovo už od samých počátkův dílem pochybeným, nebyla marna všechna Jeho práce a nebyla marna i sama Jeho smrt? Chci dát na to dnes odpověď a tu už předem pravím, co jsem už včera silně zdůraznil: Kristus ve všem a všudy šetřil svobody lidské — svou pravdu zjevil, ale té pravdy nevnucoval; cestu k nebi jasně ozářil, ale kráčetí po ní nikoho násilím nenutil — aby pro všechnu budoucnost dobro i hřích, ctnost i nepravost zůstaly činem svobodné vůle lidské a byly proto hodny i trestu i odměny, již jim na věčnosti chystá. Jestliže tedy ještě dnes, po tolika stoletích tolik utrpení marně po úlevě volá, tolik neštěstí marně pomocné ruky čeká, zdá-li se dokonce, i jakoby těch běd lidských stále více přibývalo a srdce lidská jakoby tvrdla a ledověla — to proto, drazí, že staré pohanství dosud se světa nezmizelo, ba že přímo v srdcích lidských a smýšlení lidském znova ožívuje a to ve své nejzhoubnější formě, formě smyslnosti.

Co bylo staré pohanství? Byla to vláda smyslů a vláda hmoty — byla to hříšná rozkoš vyvýšená až k poctě oltářů; byla to modla vášní, jež nahrazovala lidstvu pravého Boha. Jen tím si vysvětlíte, že ti staří kulturní národové byli tak tvrdí k chudobě a bolesti a byli sobečtí až do krutosti; jen tím lze pochopiti, jak mohly obrovské massy držeti v otrockých poutech, aby svět požitku a rozkoše měl všechna práva a žádných povinností. Vše najdete u starých Římanů a Řeků: vědu, geniálnost, umění i lásku k otčině přímo heroické obětavosti a síly — to všechno ano — jen charitu ne. — Neznali charity, protože tonuli v požitkářství. K charitě třeba uměti zapomínat na sebe sama, hledati svého štěstí ve štěstí jiných, cítiti cizí bolest stejně jak bolest vlastní — jakž by toho byl schopen člověk požitkářský, který nemyslí než na sebe sama a nezná povinností než k sobě samému. Jakmile se nezřízená láska k požitkům zmocní lidského srdce, opanuje je tak dokonale, že v něm pro jiné city není místa. Jen sledujte takového člověka krok za krokem; co je cílem všech jeho úsilí, za čím směřuje všechna jeho horečná činnost? Co miluje, za čím se žene, čeho dosíci chce, je požitek a rozkoš za každou cenu, stůj co stůj a padni co padni! Na všem ostatním mu málo záleží. Co jsou mu cizí starosti, co cizí bolest a co cizí bída? Kde by a jak by v srdci takovém našla místa charita, která se obětuje, která dovede zaplakat s těmi, kdo pláče, a která dovede trpět s těmi, kdo trpí? Drazí moji, stojí za pře-

mýšlení, že když božský Spasitel chtěl nám sobectví všechnu nízkost a všechnu bezcitnost předvésti, užil k tomu podobenství o člověku požitkáři. Nikde se nepraví v Evangeliu, že bezcitný boháč byl nevěrcem, ba ani že patřil k sektě Sadduceů, kteří popírali všechen posmrtný život, neb ku kastě fariseů, kteří lpěli na liteře zákona. Byl to prostě »bohatý člověk, kterýž se oblékal v šarlat a v kment a hodoval na každý den skvostně.« Nic více o něm Kristus nepraví, ale slova ta stačí, aby lidé všech století dovedli pochopit, jak bylo možno, že u vrat tohoto boháče mohl ležeti žebrák tělo plno vředů, zmíraje hladem, a přece sami psi že měli s ubožákem více soucitu než člověk, jenž za celý svůj život se na chudobu lidsky nezadíval. Drazí moji, je to odvěký zákon lidského srdce — čím lačněji se otevírá lásce k požitku, tím pevněji se uzavírá vší cizí bolesti. Zvykem posuzovati všechno jen dle toho, mnoho-li rozkoše to skytnout může, srdce to tvrdne a kamení. Zkus to pak a snaž se, aby výkřik cizí bolesti jím zachvěl a pohled na cizí neštěstí je dojal; prosbou sebe vroucnější té ledové duše nezahřeješ a slzami sebe palčivějšími toho ocelového srdce neroztaviš. — Řekl jsem před chvílí, že svět pohanský jen proto neznal charity, že znal jen požitek. — A tentýž smutný zjev opakuje se i v srdcích křesťanských, je příčinou všeho hoře i u národů, stáletou křesťanskou kulturou zušlechtěných, jakmile u nich rozkošnictví stane se heslem a účelem života — jen v tom je rozdíl, že zodpověd-

nost jejich před soudem Božím i soudem lidu je těžší a strašlivější. Je pravda, že veřejná humanita dnes vykonala v pravdě velká díla; i v naší vlasti dobročinných ústavů přibývá, jsou někdy zařízeny téměř s přepychem a na tisíce chorých, osiřelých, slepých a hluchých našlo v nich nejen dočasný útulek, ale i vzdělání a schopnost, svou vlastní prací později potřebnou skývu chleba si vydělat. To vše dobře vím, s radostí to sleduji a žehnám v duchu všem, kdo k dílu takovému položili základ aneb je aspoň stavět pomohli. Ale drazí moji, nezůstává i přes to pravdou, že počet srdcí v pravdě charitativních je pořád úžasně malý! Není očividno, že jsou to v celku stále téměř tatáž srdce, jež se otvírají a tytéž ruce, jež pomáhají? Bylo by jinak možno a bylo by vůbec vysvětlitelno, že dnes, při všeobecném pokroku a rozkvětu, bohatství na jedné straně dosahuje závratné výše, a na straně druhé chudoby přibývá do stejných rozměrů? Pracovalo se o to a pracuje stále úsilovněji, aby ta víra v Ježíše Krista byla konečně udolána — volá se po kráse a síle a poesii světa antického, jehož bohové byli plni úsměvu a půvabu, tak nekonečně rozdílni od našeho Krista, přibitého na šibenici kříže, korunovaného korunou z trní, se srdcem probodeným a tělem zničeným! Zdá se mi, že toho volání není ani třeba, ten svět pohanský opravdu se vrací — ne se svými modlami, jichž prázdnotě a malomoci se už před tisíci lety svět dovedl posmívat a rouhat, ale vrací se se svými

názory životními, se svým přesvědčením, že vyžít se, plně se vyžít, všech číší okusit, všem vášním se poddat je jediné rozumným životem a života nejvyšší filosofií! Chtějte pak na lidech, odrostlých a vychovaných v přepychu a bohatství, na lidech, jimž se jménem vědy dokazuje, več jejich vlastní sobectví tak rádo a ochotně věří, že není života posmrtného, že není žádné zodpovědnosti před Bohem vševědoucím a spravedlivým, a že vrcholem životní moudrosti jest, urvat životu, co se mu urvat dá, ze všech číší píti, všecky rozkoše prožít a procítit — a dojde-li k umírání, umřít s vědomím, že není nebe ani pekla, není odměny ani trestů, ale konec, naprostý konec, chtějte na lidech takových, aby aspoň chvílku svého času věnovali jiným a ne všechn sobě, chtějte na nich, aby se rozpomněli, že už stým dílem toho, co přímo rozhazují na přepych a požitky, nasýtíli by hlad celých rodin a zabezpečili i jejich budoucnost — nepochopí vás a neporozumějí vám. Řekl bych o nich, že vědí o životě, kolik vědí o té naší Praze. Znají dopodrobna její elegantní promenády, zářivé výkladní skříně, nádherné sady, taneční síně, divadla i salony, ale netuší, že snad jen několik kroků dále, v nejbližší už postranní ulici jsou sklepní příbytky, kde se lidem nedostává ani toho, co přece Bůh tak štědře rozhodil světem, světla a vzduchu, nevědí, že jsou tam podkrovní komůrky, ve kterých snad v téže chvíli, kdy oni celé závratné sumy vydávají na chvilkovou rozkoš, dětem umírá otec jediné proto, že není na léky

peněz, a hyne a umírá matka, že k zápasu o skývu chleba už nestačí její síly.

Drazí moji, volá se po kráse a souladu a půvabu světa antického, a že svět boháčů a svět intelligentů těm hlasům tleská, to pochopuji. Jsem-li se vší vírou v Boha osobního, Boha Soudce a Odplatitele hotov, vím-li, že všechn můj život na této hroudě zemské je pouhá epizoda, jež se v hrobové jámě trvale skončí, ať už vyplněna byla činy tak šlechetnými, že jim všechny příští věky musí žehnat, anebo činy, jež všechna příští pokolení budou proklínat — to-li vím, pak není divu, že se mi pohanský Olymp se svými bohy a bohyněmi zamlouvá více než ta strašlivá Kalvarie a na ní kříž a na kříži tom ukřižovaný Kristus! Ale že lid se dal svést a lid že pomáhá Evangelium ze srdcí trhat a víru v Spasitele i v duších svých dětí ubíjet, to pochop, kdo můžeš! Víím ovšem, zpíjeli jej všemožnými hesly a všemožnými sliby, ale dnes už by mohl vědět, o č všechno byl připraven. I on už na sobě zkusil, jak každou vášní vyprahne to lidské srdce, jak každým nezřízeným požítkem tvrdne a kamení, a měl by se konečně rozpomenouti, jak jediným věřicím pohledem v tu zmučenou Kristovu tvář i největší bolest utichá a zmlká, a sebe hustší temnota zoufalství novými, nesmrtelnými nadějemi se rozjasňuje. Dnes, po zkušenostech dosti dlouhých a věru že dosti bolestných, měl by se už lid náš zeptati: Krista jste mi vzali — nuže, dali jste mi se be ná h r a d o u? Naučili jej křížem pohrdat,

ale toho faktu nevyvrátili, že na tom kříži s Kristem ukřižováno a na věčné věky na pranýř ten že přibyto bylo lidské sobectví a lidská požívavost, a z pod kříže toho že vypučela a v plody krásné že uzrála křesťanská charita. V tom, přátelé moji, ten nekonečný rozdíl mezi Olympem a Kalvarií. Tam půda žárem vášní a rozkoše až do dna vyprahlá a zkamenělá, a tady půda Krví samého Boha prosáklá a vším, co velké a čisté a šlechetné a obětavé, plně a bohatě posetá. Jen z této krve, ze Srdce božského vytrysklé, z lásky ke všemu, co bylo ubohé a nešťastné a hříšné, do poslední krůpěje prolité, mohla ze samého středu pohanského rozkošnictví a pohanského sobectví vyrůstí a to hned v prvních dobách celá třída lidí, jichž obětavost šla až k heroismu. Láska jejich a obětavost jejich zrodila se z utrpení, zrodila se ze sebezapření, jako se otroctví zrodilo a rodí z kalu a bahna nízké rozkoše.

Z utrpení a sebezapření jsem pravil; je možno se pak divit, že je té nezištné, obětavé lásky tak málo, když v době naší všemi prostředky se o to pracuje, aby svoboda lidská žádným zákonem nebyla omezována, vášně lidské žádným příkazem božím nebyly tlumeny, osobní štěstí a osobní požitky aby byl jedinou normou a jediným cílem všech lidských snah a všech lidských tužeb? Zapomíná se, že pro všechny věky zůstane pravdou to slovo Písma: »Amen, amen, pravím vám: Zrno pšeničné, padlé v zem, neumře-li, samotné zůstane; pakli umře, mnoho užitku přinese.« Tak

je i s člověkem, tak je i s každým z nás. Nedo-vedeme-li odumíratí všem svým nízkým pudům — ztrneme neplodni ve svém sobectví. Jakmile se však rozhodneme, křížovati své pudy, přemáhati své nízké vášně, širšími pohledy rozhlížet se kolem sebe a vnímavou duší zachycovat, čím náš bratr trpí a v čem o pomoc volá, tajemnou mízou začne to rašit ve vší bytosti naší, a činy lásky, důkazy soucitu s radostnými oběťmi pro cizí bídu a pro cizí bolest rozkvete všecka. Celá minulost církve je toho důkazem; od prvních mučedníkův až po naše doby, vizte tu nekonečnou armádu, která dovedla radostně umírat ať už pro pravdu boží ať už ve službě lásky — praporem jejím vždycky byl kříž a armádním rozkazem jejím vždy bylo sebezapření! Sledujte počátek kteréhokoli velkolepého díla charity, najdete vždycky, že k němu podnět dal muž nebo žena, kteří jako sv. Vincenc de Paula napřed začali boj se svojí samoláskou, křížovali své vášně, lámali svoji pychu, zříkali se dobrovolně i toho, nač měli nároky i po právu božím i po právu lidském — a tehdy teprv, až sesílení byli tímto bojem a odumřeli sami sobě, provedli díla, jimž Bůh i lidstvo věčně žehnat bude. Kdyby, drazí moji, milosrdná sestra nebyla dovedla porozumět, čím k ní mluví Kristus, na dřevě kříže přibitý, kdyby po Jeho příkladě nechtěla a nedovedla svého mládí všecken půvab a svého srdce všechny city radostně obětovat za jiné, věřte, ani jediné noci by nedovedla probdít u bolestného lůžka lidí, kteří, nebýti Krista a víry v Něho, zůstali by

vší bytosti její naprosto lhostejní a cizí! A proti tomu Kristu, vší obětavosti a vší lásky božskému příkladu a prameni, vede se dnes boj a vede jej nejen svět požitku, ale i svět bídy, nejen svět zahalečů, ale i svět úmorné práce! Dokud ten boj platil pouze nám, Jeho sluhům a hlasatelům, leccos jsem z boje toho chápal. Zdálo se mi přímo providenciálním, že lid vzděláním nabyv bystřejšího úsudku a přísnějšího měřítka pro práci vlastní i pro práci cizí, sleduje pozorněji, jak se kryjí slova naše s našimi činy, a nedivil jsem se ani, že jeho soud někdy vyzněl ostře a příkře. Sám dobře vím a pln zahanbení cítím, oč lépe dovedu o všech povinnostech k Bohu i lidem mluvit než ty povinnosti plnit, a třebaže i kněz má plné právo žádat, aby i na něj kladeno bylo lidské měřítko a nebylo zapomínáno, že povinnosti jeho jdou leckdy až nad lidské síly — neviděl jsem ani pro Církev ani pro nás žádného neštěstí v tom, žádá-li lid na nás, abychom byli kněžími Krista plně a cele. O to už však dnes nevěře neběží, boj už platí samému Bohu, vší víře v Něho a všem nadějím v Něho, a bohatým i chudým, šťastným i nešťastným se hlásá a káže, že těch několik let pozemského života je vším, k čemu mohou všechny své naděje upnout a čemu mají všechno své snažení věnovat! Divíte se ještě, že lásky pak ubývá, že lidská srdce tvrdnou a každý v tom těžkém životním boji na sebe jen myslí a jen pro sebe trochu toho lidského štěstí a trochu té lidské radosti chce urvat? Strom podtínáte a z jeho ovoce byste se chtěli těšit —

kříž Kristův z těch srdcí lidských vyrvat pomá-
háte — a žasnete pak nad tím, jak srdce ledov-
vějí a kamení. Volám-li proto, blíž k Ježíši Kristu,
blíž k Jeho Srdci, blíž k Jeho tabernáklu — hleďte
Jej poznat, kdo Ho dosud neznáte, milovat Jej,
kdo Ho dosud nemilujete — vím to a cítím,
vroucí láska k chudému lidu, z něhož sám jsem
vyšel a nikdy na to nezapomněl — že mi ta
slova vnuká a diktuje.

A nyní na konec vroucí a srdečnou prosbu.
Předseda smíchovské konference, J. J. Karel princ
ze Švarcenbergů, si mi stěžoval, že v celé far-
nosti smíchovské, jež s obcí košířskou čítá na
tisíce rodin, jimž pomoci hmotné i mravní je na
výsost třeba, je jediná konference sv. Vincence,
a i ta že má jen nepatrný počet členů a na-
prsto nedostatečné zdroje příspěvků. Jsem jist,
že příčinou toho je spíše neznalost cílů této kon-
ference, než lhostejnost k chudině a necitnost
k bolesti lidské. Jako všude, i zde členové kon-
ference pracovali tiše a nenápadně, báli se přímo
každé větší reklamy, byli známi jen ubohým
a chudým, ale až příliš neznámi všem šťast-
ným a bohatým. Nuže, dnes veřejně jménem je-
jich prosím, pro lásku Ježíše Krista prosím, roz-
množte především řady této konference a při-
stupte v hojném k ní počtu! Jistě je vás tu mnoho,
kteří plně dovedou vycítit, jak blaží duši to vroucí
»Pán Bůh zaplať«, jímž, nemohouc jinak, odvdě-
čuje se lidská chudoba i bolest, a kteří pocho-
pují, že býti dobrým, po příkladě Kristově do-
brým, před očima Boha i před očima všeho ušlech-

tilého světa vyváží plně všechny ostatní tituly a čestné názvy lidské. Nabídněte svou součinnost spolku, jenž k této dobrotě své členy vychovává a jenž dalek jsa všech politických třenic, všech národnostních půtek, ba nedbaje ani rozdílů víry a náboženského přesvědčení, pomáhá, kde pomoci třeba, útěchu přináší, kde po útěše se volá, a tělo i duši spasit a zachránit hledí. A vy ostatní, pomáhejte svými dary a to štědrými dary, aby konference svému úkolu dostáti mohla. Ve chvílích štěstí, jež Bůh vám popřeje, rozpomeňte se na ty, kdo lidského štěstí už ani dle jména skoro neznají, a vykupte si svým milosrdným darem své plné právo k tomu štěstí svému. A své modlitby, jimiž za sebe i za své drahé voláte k Bohu, podepřete tou radostně podanou almužnou, a buďte jisti, že je Bůh spíše a plněji vyslyší!

Opravy.

Na str. 10. 6. řádka shora má správně býti místo:
majetkem — majákem.

Na str. 18. 15. řádka shora:
mění v přísnou apotheosu — mění přímo v apotheosu

Na str. 22. 3. řádka zdola má býti:
jak příkře se proti sobě jednotlivé třídy

Na str. 30. 3. řádek shora má býti: *přibito.*

Hlasy Katolického spolku tiskového.

Členský příspěvek a předplatné nečlenů obnáší ročně pouze 2 K i s poštovní zásilkou.

R. 1899. Č. 1. Časové obrázky. Nakreslil Frant. Jiří Košťál, 1 K 20 h. — Čís. 2. Pomněnky z 900letého jubilea sv. Vojtěcha, slaveného r. 1897, sebral M. Vojáček. 1 K 20 h. — Č. 3. Boje a vítězství. Sepsal J. Flekáček. Část II. 1 K 40 h.

R. 1900. Č. 1. Jan z Jenštejna. Napsal J. Ježek. Cena 20 h. — Č. 2. Význam a důsledky husitství. Píše Jiří Sahula. Díl I. Cena 1 K 20 h. — Č. 3. Vraťme se k zásadám křesťanským. Napsal Dr. Josef Pošmurný. Ord. Crucig. Cena 50 h. — Č. 4. Význam a důsledky husitství. Píše Jiří Sahula. Díl II. Cena 1 K 20 h.

R. 1901. Č. 1. Sociální demokrat. Obrázek z naší doby. Nakreslil J. Ježek. Cena 40 h. — Č. 2. Kláštery a jich význam v dějinách lidské vzdělanosti. Napsal Vinc. Drbohlav. Cena 70 h. — Č. 3. Církev a vzdělanost. Dva poslední pastýřské listy biskupa perugijského Joachima kardinála Pecciho. Přel. Vojtěch Kameš. — Cena 50 h. — Č. 4. Soudruzi. Obraz ze společenského života naší doby. Napsal Karel Karásek. Cena 1 K 30 h. — Č. 5. Inkvisice. Napsal G. Romain. Přeložil Fr. Vaňous. Cena 40 h.

R. 1902. Č. 1. Pouť do posvátných míst Sv. země a Egypta. Popisuje Dr. Jaroslav V. Sedláček. 1 K 90 h. — Č. 2. Ctihodný kněz Josef Allevard, zakladatel spolku jinochů ve Francii. Dle M. Gaudela podává prof. Josef Šauer z Augenburku. Cena 60 h. — Č. 3. Pokrok v době Karla IV. a v době husitské. Píše Jiří Sahula. — Cena 90 h.

R. 1903. Č. 1. Garcia Moreno. Mučedník katolické civilisace. Životopisný obraz. Nakreslil Vojtěch Kameš. Cena 50 h. — Číslo 2. Z lidových soudů. křídové kresby. Načrtl J. Ježek. Cena 50 h. Č. 3. Kdo jest otrokem? Napsal Jan Bělina. Cena 70 h. — Č. 4. Z husitství do protestantismu. Historicko-náboženská úvaha. Píše Jiří Sahula. Díl I. 70 h. — Č. 5. Pod praporem pravdy. Úvahy a obrazy ze života pravých velikánů. Podává Fr. Janovský. Cena 1 K.

R. 1904. Č. 1. Život sv. Ignáce z Loyoly, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. Napsal P. Jan Badeni T. J. Přeložil Jan Tagliaferro, farář na Borové. K 1.70. — Č. 2. Kristus! Bůh! Několik upřímných slov o vážných věcech podává Fr. Prokop. 50 h. — Č. 3. Z husitství do protestantismu. Historicko-náboženská úvaha. Píše Jiří Sahula. Díl II. Kališná hrůzovláda. 50 hal. — Čís. 4. Časové obrázky a úvahy. Napsal J. Ježek. 25 h.

R. 1905. Čís. 1. Život generála de Sonis. Dle 44. vydání Msgra Baunarda volně zpracoval Josef Weiss. Cena 80 h. — Č. 2. Z husitství do protestantismu. Historicko-náboženská úvaha. Píše Jiří Sahula. III. Triumf a pád kališné hrůzovlády. 94 halěrů. — Číslo 3. Rozechvělé vášně. Povídky a humoresky. Napsal K. J. Zákoucký. 94 halěrů. — Č. 4. Obrana víry. Sestavil Jan Ježek. Cena 50 h.

R. 1906. Č. 1. Práce. Úvahy ethicko-sociální. Napsal Dr. Jos. Kachník. Cena 80 h. — Č. 2. Smíření. Obrázek z venkovského života. Napsal Karel Karásek. Cena 1 K. — Čís. 3. Spiritismus. Sestavil Jan Bělina. K 1.30.

R. 1907. **Strážce Mariánský. Obrázek z minulosti.** Napsal A. Dostál. 60 h. — Č. 2. **MUDr. Augustin Fabre, universitní professor, veliký křesťan. Zpráva biografická.** Přel. PhDr. Eug. Kadeřávek. Cena 60 h. — Č. 3. **Patero povídek.** Napsala T. Polabská. 70 h. — Č. 4. **Z víru života. Drobné povídky.** Napsal Josef Brožek. 1 K 40 h.

R. 1908. Č. 1. **Časové obrázky a úvahy. Řada II.** Podává J. Ježek. Cena 50 h. — Č. 2. **Unesené dítě a jiné povídky.** Napsal Al. Dostál. Cena 1 K. — Č. 3. **Rolník-živitel. Črty hospodářsko-sociální.** Napsal Dr. Jos. Kachník. Cena 60 h. — Č. 4. **Tři časové otázky.** Napsal Dr. Jos. Samsour. Cena 90 h. — Č. 5. **Svatý Otec Pius X.** Napsal Dr. Rud. Zháněl. Cena 70 h. — **J. V. císař a král František Josef I.** Napsal Dr. Rud. Zháněl. Cena 1 K 40 h.

R. 1909. Č. 1. **Hrdinky.** Napsal J. Ježek. Cena 80 hal. — Číslo 2. **Z knihy života. Řada I. Z polského vybral V. Tumpach.** Cena 1 K 40 hal. — Číslo 3. **Několik statí z dějina života církve katolické.** Napsal Dr. Jos. Samsour. Cena 1 K 30 hal. — Číslo 4. **Konviktista. Obraz ze společenského života.** Cena 1 K 40 hal. —

R. 1910. Č. 1. **Křesťanské ženy vliv a úloha v době pronásledování.** Napsal R. P. Badet. 60 h. — Číslo 2. **Z knihy života. Povídky. Vybral V. Tumpach.** 1 K 50 h. — Č. 3. **Dvě povídek.** Napsala Teréza Polabská. 60 h. — Č. 4. **Obrazy z dějin církve katol.** Napsal Dr. Josef Samsour. 1 K 10 h. — Čís. 5. **Pro dlouhé večery.** Napsal A. B. Šťastný. 1 K 10 h.

R. 1911. Č. 1. **Několik našich žen a matek.** Napsal J. Ježek. 80 h. — 2. **Sv. Václava hrob a ostatky.** Napsal Dr. A. Podlaha. (S mnohými obrazy.) 1 K 20 h. — 3. **Z knihy života. Několic obrázkův. Řada III. Z polského vybral a podává Václav Tumpach.** 1 K 10 h. — 4. **Současný zázrak. (Petr De Ruder.)** Napsal Alfred Deschamps T. J., doktor lékařství a přírodních věd. Dle čtvrtého vydání s povolením spisovatelovým přeložil Fr. Vaňous. 70 hal. — 5. **Čtyřicet let Katolického spolku tiskového v Praze.** Napsal J. Ježek. 90 h.

R. 1912. Číslo 1. **Moderní názory ve světle Otčenáše. Osm přednášek rektora A. Heinena. Přeložil Lud. Novotný.** 1 K 20 h. — 2. **Obrázky z válek Napoleonských. (1805—1815.)** Nakreslil Jan Ježek. 90 h. — 3. **Naši řemeslníci. Jejich život a sociální poměry líčí Dr. Jos. Kachník.** 50 h. — 4. **Na paběrce. Povídky.** Napsal Al. Dostál. 80 h. — 5. **Pro dlouhé večery. Povídky. Část II.** Napsal A. B. Šťastný. 1 K 40 h.

R. 1913. Č. 1. **Z husitství do protestantismu. Historicko-náboženská úvaha. Díl IV. Vítězná reakce protestantská. Píše J. Sahula** 1 K 30 h.

U vydávání »Hlasů Katol. spolku tiskového« se pokračuje.

==== Možno též jednotlivé svazky koupiti. ====

Cyrillo-Methodějské knihkupectví Gustav Francel

v Praze I., Melantrichova ul. č. 536 (palác Městské spořitelny.)